

UCHWAŁA Nr XIX/148/2020

RADY GMINY BURZENIN

z dnia 23 kwietnia 2020 roku

w sprawie przyjęcia sprawozdania z działalności Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Burzeninie za rok 2019

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (t.j. Dz.U. z 2019 r. poz. 506, poz. 1309, poz. 1696, poz. 1815, poz. 1571) oraz art. 110 ust. 9 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 1507; Dz.U. z 2018 r. poz. 2245; Dz.U. z 2019 r. poz. 1622, poz. 1690, poz. 2473, poz. 1818), **Rada Gminy Burzenin** uchwała, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się sprawozdanie z działalności Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Burzeninie za rok 2019 stanowiące załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Burzenin.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

§ 4. Uchwała podlega podaniu do publicznej wiadomości poprzez jej wywieszenie na tablicy ogłoszeń w budynku Urzędu Gminy Burzenin oraz poprzez zamieszczenie na stronie Biuletynu Informacji Publicznej Gminy Burzenin.

Przewodniczący Rady
Margorzata Plóciennik
Margorzata Plóciennik

SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI GMINNEGO OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ W BURZENINIE ZA ROK 2019

I. Pomoc społeczna

„Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości”.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Burzeninie jest realizatorem pomocy społecznej na terenie gminy i udziela różnorodnych form pomocy i wsparcia rodzinom i osobom będącym w trudnej sytuacji życiowej.

Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz.U. z 2019 r. poz. 1507 z późn. zm.) określa powody, które stanowią podstawę do przyznania pomocy, są to: ubóstwo, sieroctwo, bezdomność, bezrobocie, niepełnosprawność, długotrwała lub ciężka choroba, przemoc w rodzinie, potrzeba ochrony macierzyństwa lub wielodzietności, bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego (zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych), brak umiejętności w przystosowaniu do życia młodzieży opuszczającej placówki opiekuńczo – wychowawcze, trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego, alkoholizm lub narkomania, klęska żywiołowa lub ekologiczna, zdarzenie losowe i sytuacja kryzysowa.

Zgodnie z Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 11 lipca 2018 r. w sprawie zweryfikowanych kryteriów dochodowych oraz kwot świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej (Dz. U. z 2018 r. poz. 1358) kryterium dochodowym uprawniającym do uzyskania świadczeń jest kwota:

1/ 528 zł dla osoby w rodzinie;

2/ 701 zł dla osoby samotnie gospodarującej

przy jednoczesnym wystąpieniu co najmniej jednego z powodów wymienionych wyżej.

Kwota dochodu z 1 ha przel. wynosi 308 zł miesięcznie.

Rodziny i osoby będące w trudnej sytuacji życiowej obejmowane są przez tutejszy Ośrodek pomocą w formie:

1. **Świadczeń pieniężnych** – zasiłek stały, zasiłek okresowy, zasiłek celowy i specjalny celowy.
2. **Świadczeń niepieniężnych – praca socjalna** (działalność zawodowa mająca na celu pomoc osobom i rodzinom we wzmacnianiu lub odzyskiwaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie poprzez pełnienie odpowiednich ról społecznych oraz tworzenie warunków sprzyjających temu celowi), składki na ubezpieczenie zdrowotne i społeczne, pomoc rzeczowa, sprawienie pogrzebu, informowanie i poradnictwo, interwencja kryzysowa, schronienie, posiłek, niezbędne ubranie, usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania, pomoc w załatwianiu spraw urzędowych, kierowanie do domu pomocy społecznej i ponoszenie odpłatności za pobyt mieszkańca gminy, podejmowanie innych zadań z zakresu pomocy społecznej wynikających z rozeznaczonych potrzeb gminy, w tym tworzenie i realizacja programów osłonowych.

Realizując cele i zadania pomocy społecznej Ośrodek współpracuje z innymi instytucjami i organizacjami, w szczególności: Sąd Rodzinny, kuratorzy, szkoły, placówki opiekuńczo -

wychowawcze, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, placówki służby zdrowia, KRUS, ZUS, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Punkt Konsultacyjny dla Osób Uzależnionych i ich Rodzin, PKPS w Sieradzu, Powiatowy Urząd Pracy, Policja, placówki służby zdrowia.

Koszt świadczeń, liczbę osób objętych poszczególnymi formami pomocy oraz powody udzielenia wsparcia w 2019 r. ilustrują poniższe tabele:

Tab. nr 1 - zadania własne z zakresu pomocy społecznej

l.p.	FORMY POMOCY	Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie	Liczba świadczeń	Kwota świadczeń w zł
1.	Zasiłki stałe ogółem, w tym: - dot. celowa z budżetu państwa	18	182	94 409
2.	Składki na ubezpieczenia zdrowotne opłacane za osoby pobierające zas. stałe - dot. celowa z budżetu wojewody	17	173	8 520
3.	Zasiłki okresowe - dot. celowa z budżetu wojewody	7	28	12 036
4.	Schronienie - śr. finansowe z budżetu gminy	1	365	9 000
5.	Rządowy program w zakresie dożywiania: - dot. celowa z budżetu wojewody, - śr. finansowe z budżetu gminy Pomoc w formie posiłku ogółem, w tym: - środki fin. z budżetu wojewody, - z budżetu gminy Zasiłki celowe Pomoc rzeczowa ogółem śr. finansowe w tym: - dot. celowa z budżetu wojewody, - śr. finansowe z budżetu gminy	115	14 882	108 684 86 947 21 737 46 534 38 625 7 909 50 300 11 850 62 150 48 322 13 828
6.	Posiłki dla dzieci w szkole - śr. finansowe z budżetu gminy	1	255	1 217
7.	Usługi opiekuńcze ogółem: w tym: specjalistyczne usł. opiekuńcze - śr. finansowe z budżetu gminy (odpłatność ponoszona za usługi – 2 238)	5 1	824 208	16 194 4 160
8.	Zasiłki celowe i specj. celowe, pomoc w naturze - śr. finansowe z budżetu gminy	23	x	9 848

9.	Zasiłki celowe na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego - śr. finansowe z budżetu gminy	2	2	10 000
12.	Odpłatność gminy za pobyt w dps	13	135	328 233
13.	Ogółem:	x	x	598 141

Tab. nr 2 – rzeczywista liczba osób i rodzin objętych pomocą społeczną

Wyszczególnienie	Liczba osób, którym decyzją przyznano świadcz.	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
Świadczenia przyznane w ramach zadań własnych OGÓŁEM (bez względu na ich rodzaj, formę oraz źródło finansowania)	208	126	393
w tym:			
świadczenia pieniężne	78	77	219
świadczenia niepieniężne	133	74	288
Pomoc udzielana w postaci pracy socjalnej OGÓŁEM	x	35	109
w tym:			
wyłącznie w postaci pracy socjalnej	x	19	41

Kontrakt socjalny:

- liczba kontraktów – 6;
- liczba osób objęta kontraktami socjalnymi – 13.

Tab. nr 3 – powody przyznania pomocy

Powód trudnej sytuacji życiowej	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
ubóstwo	92	293
długotrwała lub ciężka choroba	54	120
bezrobocie	41	142
niepełnosprawność	37	81
potrzeba ochrony macierzyństwa, w tym wielodzietność	22	137
alkoholizm	23	62
bezzadność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	9	47
zdarzenie losowe	2	8
bezdomyłość	1	1

Należy zaznaczyć, że powody przyznawania pomocy są ze sobą powiązane, dlatego też osoby i rodziny objęte pomocą społeczną występują jednocześnie w kilku kategoriach świadczeniobiorców (np. ubóstwo + bezzadność + bezrobocie).

W roku 2019 pracownicy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Burzeninie przeprowadzili ogółem 483 wywiady środowiskowe, w tym 10 alimentacyjnych.

Ponadto wydano:

- 106 zaświadczeń oraz pism informacyjnych dla potrzeb innych instytucji i osób zainteresowanych,
- 431 decyzji administracyjnych w sprawach świadczeń pomocy społecznej.

Inne działania zrealizowane przez Ośrodek to:

1. Wydano 5 decyzji w sprawie przyznania prawa do świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych dla 4 osób.
2. Wydano 5 opinii dot. sytuacji życiowej osób ubiegających się o pomoc z organizacji pozarządowych.
3. Rozdysponowano w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014 – 2020 współfinansowanego z Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym (FEAD)
 - 24 319,60 kg żywności dla 571 osób.
4. Współpracowano z Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Złoczewie w sprawie umożliwienia korzystania niepełnosprawnym mieszkańcom gminy Burzenin z usług świadczonych przez Środowiskowy Dom Samopomocy w Grójcu Wielkim.
Z usług świadczonych przez w/w placówkę skorzystały 4 osoby.
5. Koordynowano działania w ramach Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego.
6. Przystąpiono do „Programu Asystent Rodziny i Koordynator Rodzinnej Pieczy Zastępczej na rok 2019”. Wsparciem asystenta rodziny objęto 9 środowisk (32 dzieci).
7. Przyznawanie Karty Dużej Rodziny:
 - liczba rodzin, którym wydano KDR – 27;
 - liczba ogółem wydanych kart – 74, w tym 29 dzieci.
8. Udział w projekcie pn. „Energetyczny Tornister” realizowanym przez PGE Bełchatów. Wyprawkę szkolną (tornister wraz z pełnym wyposażeniem) otrzymało 17 dzieci rozpoczynających naukę w I klasach szkoły podstawowej.
9. Udział w projekcie „Poszukiwacze skarbów Województwa Łódzkiego”. W 14-dniowym wypoczynku letnim uczestniczyło 2 dzieci z terenu naszej gminy.

II. Świadczenia rodzinne

Warunki nabywania prawa do świadczeń rodzinnych oraz zasady ustalania, przyznawania i wypłacania tych świadczeń określa ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (t.j. Dz.U. z 2020 r. poz. 111).

1. Kryterium dochodowe uprawniające do otrzymania zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami wynosi 674 zł, natomiast dla rodzin z dzieckiem niepełnosprawnym – 764 zł na osobę w rodzinie. Kwotą dochodu z 1 ha przel. wynosi 226,25 miesięcznie.
W bieżącym okresie zasiłkowym wysokość miesięcznych świadczeń kształtuje się następująco:
 - 1) zasiłek rodzinny dla dzieci do lat 5 wynosi 95 zł; do lat 18 – 124 zł; pow. 18 lat - 135 zł;
 - 2) dodatek do zasiłku rodzinnego z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego – 400 zł;
 - 3) dodatek z tytułu samotnego wychowywania dziecka – 193 zł, nie więcej jednak niż 386 zł na wszystkie dzieci. W przypadku dziecka legitymującego się orzeczeniem o niepełnosprawności lub orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności, kwotę dodatku zwiększa się o 80 zł na dziecko;
 - 4) dodatek z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego w wieku do lat 5 – 90 zł, natomiast dla dziecka powyżej 5 roku życia – 110 zł;
 - 5) dodatek z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego – 100 zł;
 - 6) dodatek z tytułu podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania – 113 zł w związku z zamieszkiwaniem w miejscowości, w której znajduje się siedziba szkoły; 69 zł w związku z dojazdem;
 - 7) dodatek z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej – 95 zł na trzecie i następne dzieci uprawnione do zasiłku rodzinnego;
 - 8) jednorazowy dodatek z tytułu urodzenia dziecka 1.000 zł;
 - 9) jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka 1.000 zł (kryt. dochodowe 1.922).

2. W przypadku, gdy dochód rodziny przekracza kryteria dochodowe o kwotę nie wyższą niż łączna kwota zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami przysługujących danej rodzinie w okresie zasiłkowym, zasiłek rodzinny i dodatki do tego zasiłku przysługują w wysokości różnicy między łączną kwotą zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami, a kwotą o którą został przekroczony dochód rodziny.

Tab. Nr 4 – zasiłki rodzinne wraz z dodatkami

L.p.	Świadczenia	Liczba osób	Liczba świadczeń	Kwota świadczeń
1.	Zasiłek rodzinny	528	5 537	645 924
2.	Dodatek do zasiłku z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego	15	135	52 940
3.	Dodatek do zasiłku z tytułu urodzenia dziecka	13	14	12 070
4.	Dodatek do zasiłku z tytułu samotnego wychowywania dziecka	18	170	32 199
5.	Dod. z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka	16	173	18 787
6.	Dodatek do zasiłku z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego	347	545	33 894
7.	Dodatek do zasiłku z tytułu podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania	117	817	54 592
8.	Dod. z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodz.	67	728	67 893
9.	Jednorazowa zap. z tyt. urodzenia dziecka	33	33	33 000
10.	Świadczenie rodzicielskie	20	123	114 843
12.	Ogółem:	x	8 275	1 066 142

Świadczenia opiekuńcze:

- 1) zasiłek pielęgnacyjny – 184,42 zł; od XI.2019 – 215,84 zł (bez względu na wysokość dochodu na osobę w rodzinie);
- 2) świadczenie pielęgnacyjne – 1.583 zł (bez względu na wysokość dochodu na osobę w rodzinie);
- 3) specjalny zasiłek opiekuńczy – 620 zł (kryt. dochodowe 764 zł);
- 4) zasiłek dla opiekuna 620 zł. Zasiłek dla opiekuna wypłacany jest wyłącznie jako kontynuacja świadczeń z wniosków złożonych w okresie od 15.05.2014 do 15.09.2014, nie ma możliwości składania wniosków przez nowe osoby.

Tab. Nr 5 – świadczenia opiekuńcze

L.p.	Świadczenia	Liczba osób	Liczba świadczeń	Kwota świadczeń
1.	Zasiłek pielęgnacyjny	114	1 256	238 041
2.	Świadczenie pielęgnacyjne	21	243	384 669
3.	Specjalny zas. opiekuńczy	10	98	60 500
4.	Zasiłek dla opiekuna	11	124	76 880
5.	Składki na ubezpiecz. emerytalne i rentowe z ub. społecznego od św. piel., specj. zas. op. i zas. dla opiekunów	18	207	52 804
6.	Składki na ubezpiecz. zdrowotne od św. piel., specj. zas. op. i zas. dla opiekunów	11	116	11 437
7.	Ogółem:	x	2 044	824 331

W sprawach o świadczenia rodzinne Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej wydał 446 decyzji administracyjnych, 34 zaświadczenia oraz pisma dla potrzeb innych instytucji i osób zainteresowanych.

III. Świadczenia wychowawcze

Warunki nabywania prawa do świadczenia wychowawczego oraz zasady przyznawania i wypłacania tego świadczenia reguluje ustawa z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (t.j. Dz.U. z 2019 r. poz. 2407).

Świadczenie wychowawcze przysługuje na każde dziecko do ukończenia 18 roku życia, niezależnie od dochodu rodziny.

Tab. Nr 6 – świadczenia wychowawcze

Liczba rodzin	Liczba dzieci uprawnionych	Liczba świadczeń	Kwota
558	904	8 961	4 459 986

W sprawach o świadczenia wychowawcze wydano ogółem 36 decyzji administracyjnych.

IV. Rządowy program „Dobry Start”

Kolejnym programem skierowanym do rodzin wychowujących uczące się dzieci i młodzież jest rządowy program „Dobry start”. Świadczenie w ramach programu przyznawane jest jednorazowo w kwocie 300 zł w związku z rozpoczęciem roku szkolnego, niezależnie od dochodu rodziny.

W roku 2019 z programu powyższego skorzystało 643 uczniów, na kwotę 192 750.

V. Pomoc osobom uprawnionym do alimentów

Ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (t.j. Dz.U. z 2019 r. poz. 670) określa:

- zasady pomocy państwa osobom uprawnionym do alimentów na podstawie tytułu wykonawczego, w przypadku bezskuteczności egzekucji,
- warunki nabywania prawa do świadczeń pieniężnych z funduszu alimentacyjnego,
- zasady i tryb postępowania w sprawach przyznawania i wypłacania świadczeń z funduszu alimentacyjnego,
- zasady finansowania świadczeń z funduszu alimentacyjnego,
- działania podejmowane wobec dłużników alimentacyjnych.

Świadczenie z funduszu alimentacyjnego przysługuje osobie uprawnionej do ukończenia 18 roku życia, a jeżeli się uczy w szkole lub szkole wyższej do ukończenia 25 roku życia, w przypadku posiadania orzeczenia o znacznym stopniu niepełnosprawności – bezterminowo, jeżeli dochód na osobę w rodzinie nie przekracza kwoty 800 zł.

Świadczenia z funduszu przysługują w wysokości bieżąco ustalonych alimentów, jednakże nie wyżej niż 500 zł.

Świadczenia z funduszu alimentacyjnego w roku 2019:

- liczba osób uprawnionych – 28;
- liczba rodzin – 19;
- liczba świadczeń – 302;
- kwota wypłaconych świadczeń – **108 330**.

Kwota zwrotów dokonanych przez dłużników alimentacyjnych (w tym przez Komornika) z tytułu wypłaconych świadczeń z funduszu alimentacyjnego oraz zaliczek alimentacyjnych wraz z odsetkami w roku 2019 wyniosła 69 638,29.

W sprawach o świadczenia z funduszu alimentacyjnego Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej wydał 34 decyzje administracyjne.

W roku 2019 postępowanie odnośnie dłużników alimentacyjnych prowadzone było wobec 4 dłużników własnych (GOPS w Burzeninie przyznał wierzycielom świadczenie z funduszu) oraz wobec 5 dłużników zamieszkujących na terenie naszej gminy (świadczenie przyznane zostało przez inny organ).

Podjęto działania wobec dłużników alimentacyjnych zgodnie z ustawą o pomocy osobom uprawnionym do alimentów tj.:

1. Przesłano do dłużników alimentacyjnych 9 wezwań o zgłoszenie się w celu przeprowadzenia wywiadu.
2. Przeprowadzono 7 wywiadów alimentacyjnych w celu ustalenia sytuacji rodzinnej, dochodowej, zawodowej dłużnika alimentacyjnego, a także jego stanu zdrowia oraz przyczyn nielożenia na utrzymanie osoby uprawnionej oraz odebrano od nich oświadczenia majątkowe.
W przypadku dwóch dłużników, którzy nie stawili się na wywiad nie wszczęto postępowania w sprawie uznania ich za uchylających się od zobowiązań alimentacyjnych, gdyż poprzednio wydana decyzja w sprawie pozostaje w mocy.
3. Przesłano 11 wniosków o podjęcie działań wobec dłużników do organów właściwych ze względu na miejsce ich zamieszkania.
4. Przesłano 17 pism informacyjnych do dłużników o przyznaniu świadczeń z funduszu alimentacyjnego osobom uprawnionym.
5. Zobowiązano 1 dłużnika do zarejestrowania się w PUP.
6. Złożono do PUP 2 wnioski o aktywizację zawodową dłużników.
7. Przesłano 15 pism informacyjnych do Komornika w sprawie dłużników alimentacyjnych.
8. Pisma różne (np. korespondencja z organem właściwym dłużników alimentacyjnych, wszczęcie postępowania) – 6.

9. Wystąpiono do komornika z wnioskiem o przyłączenie się do egzekucji w 17 sprawach.
10. Zgłaszanie oraz aktualizacja do wszystkich istniejących biur informacji gospodarczych tj. BIG, ERIF, KR D, INFOMONITOR oraz KID danych o zobowiązaniach dłużników alimentacyjnych w przypadku powstania zaległości dłuższych niż 6 miesięcy (36 dłużników).
11. Przesłano do Komisariatu Policji 15 zawiadomień o podejrzeniu popełnienia przestępstwa określonego w art. 209 § 1a KK w stosunku do dłużników, których łączna wysokość zaległości stanowi równowartość co najmniej trzech świadczeń okresowych.

VI. Potrzeby w zakresie pomocy społecznej na 2020 rok

Przedstawione w sprawozdaniu rocznym zadania realizowane przez Ośrodek będą kontynuowane w roku 2020, niektóre w miarę potrzeb modyfikowane i rozbudowywane. Potrzeby w zakresie pomocy społecznej ujęte są w budżecie gminy na 2020 rok.

Do najważniejszych potrzeb z zakresu pomocy społecznej zaliczyć należy:

- utrzymanie zatrudnienia asystenta rodziny i realizację zadań mających na celu systematyczne podnoszenie jakości i efektywności usług świadczonych na rzecz wspierania rodziny;
- podejmowanie kompleksowych działań na rzecz zmiany postaw klientów, zwiększania ich aktywności i współuczestniczenia w rozwiązywaniu trudnych sytuacji życiowych;
- zapobieganie pogłębiającej się obojętności i braku opieki nad osobami starszymi ze strony rodziny;
- zapewnienie pomocy pracownikom GOPS przy wydawaniu żywności z Programu FEAD.

Pragnę zaznaczyć, iż role zawodowe, jakie pełnią pracownicy Ośrodka są niezwykle trudne, w codziennej pracy spotykają się w wielorakimi dysfunkcjami i problemami życiowymi. Praca na rzecz osób potrzebujących to nie tylko liczby przyznanych i wypłaconych świadczeń przedstawionych w tabelach. To pomoc w rozwiązywaniu wielu skomplikowanych spraw życiowych.

Często wśród klientów występują postawy roszczeniowe oraz niezadowolenie. Podopieczni nie przyjmują do wiadomości, że głównym zadaniem pomocy społecznej jest udzielanie wsparcia mającego na celu uzupełnienie własnych uprawnień, zasobów i możliwości, a nie pełne zaspokojenie wszystkich ich potrzeb oraz dostarczanie świadczeń pieniężnych w wysokości dla nich wygodnych czy pożądanym. Pomoc społeczna nie jest nastawiona na wyręczanie osób i rodzin w przewyciężaniu ich trudnej sytuacji, ale na ich wspieranie.

Za współpracę z Ośrodkiem serdecznie dziękuję wszystkim osobom i instytucjom, które wspierają naszą pracę.

Opracowała: Anna Karczmarek

Przewodniczący Rady
Margorzata Plóciennik
Margorzata Plóciennik